

Rapport 2008:97

Arkeologisk utredning etapp 1 och 2

Elkabel intill pestkyrkogård

Intill RAÄ 75, 109 m fl
Olskeppetorp - Tolskepp - Vånga Stenstorp
Vånga socken
Norrköpings kommun
Östergötlands län

Erika Räf

Elkabel intill pestkyrkogård

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	4
Metod och dokumentation	4
Resultat och tolkning	4
Referenser	5
Tekniska uppgifter.	6

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum har utfört en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inför ombyggnation av elkabel inom området Olskeppetorp – Tolskepp – Vånga Stenstorp, Vånga socken, Norrköpings kommun. Uppdragsgivare var Stadsparter AB på uppdrag av Vattenfall Eldistribution AB.

Väster om Tolskepp skulle markkabeln dras omedelbart söder om RAÄ 75, en pestkyrkogård. Ett ca 50 m långt sökschakt längs hela den aktuella sträckan grävdes. I schaktet framkom en sönderplöjd härdbotten. I övrigt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Efter utförd utredning etapp 1 och 2 gjorde Östergötlands länsmuseum bedömningen att ombyggnaden av elkabeln kunde utföras utan ytterligare arkeologiska åtgärder.

Erika Räf
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökta sträckor och fornlämningar markerade. Skala 1:20 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde i oktober 2005 en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inför en om- och nybyggnation av elnätet i området Olskeppetorp – Tolskepp – Vånga Stenstorp, Vånga socken, Norrköpings kommun. Utredningen utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Uppdragsgivare var Stadspartner AB på uppdrag av Vattenfall Eldistribution AB. De senare svarade även för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för utredningen samt utformningen av rapporten är undertecknad.

Områdesbeskrivning

Ombyggnaden skedde i skogsmarker mellan byarna Olskeppetorp – Tolskepp – Vånga Stenstorp i Vånga socken, Norrköpings kommun. Den totala sträckan för ombyggnaden var ca 9 km, varav ca 6 km innefattade nya stolpledningar som byttes i befintlig ledningsgata. Rasering av befintliga stolpar och ledningar skedde på en sammanlagd sträcka av ca 2 km. Schaktningar för ca 2 km jordkabel utfördes också. Större delen av schaktningarna gick i vägslänt.

Stora delar av den befintliga luftledningen som byttes ut gick genom sank- och myrmarker. Vid Olskeppetorp och Tolskepp berördes öppnare odlingslandskap.

Ett fåtal fornlämningar är kända i området. Fyra torplämningar (RAÄ 132, 188-190) ligger i närområdet runt Olskeppetorp, där schaktning för jordkabel i vägslänt utfördes. Väster om Tolskepp finns ytterligare en torplämning samt en kolbotten (RAÄ 108, 110). Lämningarna är belägna ett 100-tal meter från en av de luftledningar som byggdes om.

Två sedan tidigare kända lämningar låg direkt intill ombyggnationen. Det gällde dels en kolbotten (RAÄ 109) väster om Tolskepp. Den är belägen några meter från en luftledning som byttes. Dels kunde en pestkyrkogård (RAÄ 75) i Tolskepp beröras av schaktning för jordkabel. Pestkyrkogårdens utbredning är osäker och kunde därför sträcka sig in på aktuellt schaktningsområde.

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att ge en bild av de kända fornlämningarnas karaktär och belägenhet samt påvisa presumtiva lägen för fornlämningar och kulturlämningar inom utredningsområdet. Lämningar som påträffades vid utredningen skulle dokumenteras avseende karaktär, samt om möjligt dateras.

Om fast fornlämning påträffades skulle utredningen även se på möjligheterna att justera exploateringen så att fornlämningen inte kom till skada.

Utredningens resultat låg till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgjorde ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska utredningen omfattade två steg. Etapp 1 genomfördes genom kart- och arkivstudier samt besiktning i fält av de sträckor som var aktuella för ombyggnation.

Ombyggnationen av elkabelnätet innebar längs vissa sträckor rasering av ledningsstolpar. Raseringen utförs vanligtvis genom körning med maskin. Anvisning av lämpliga körvägar kunde komma att krävas om körning skedde i närheten av fornlämningar. Även mer skonsamma fordon, som fyrhjulig motorcykel kunde bli aktuella att använda. I vissa mycket fornlämningstäta områden kunde det bli nödvändigt att enbart fälla och kapa stolparna, och låta dem ligga. I förekommande fall skulle därför utredningen föreslå att den ur fornlämningssynpunkt mest skonsamma metoden för rasering användes.

Utredningens etapp 2 utfördes i form av sökschaktsgrävning. Sökschakten togs upp med maskin på utvalda platser, lämpliga ur fornlämningssynpunkt. Dokumentation med inmätning genomfördes. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum

Resultat och tolkning

Utredningens etapp 1 innefattade kart- och arkivstudier samt terrängrekognosering av sträckan för markkabel respektive luftledning. Den senare genomfördes tillsammans med representant för exploitören.

Utifrån resultatet av etapp 1 gick utredningen vidare med etapp 2, sökschaktsgrävning; i detta fall valdes en plats ut som ansågs lämplig ur fornlämningssynpunkt. Väster om Tolskepp skulle markkabeln dras omedelbart söder om RAÄ 75, en pestkyrkogård. Sökschaktsgrävning utfördes därför på platsen. Ett ca 50 m långt schakt längs hela den aktuella sträckan grävdes. I schaktet framkom en sönderplöjd hårdbotten. I övrigt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Efter utförd utredning etapp 1 och 2 gjorde Östergötlands länsmuseum bedömningen att ombyggnaden av elkabeln kunde utföras utan ytterligare arkeologiska åtgärder.

Referenser

Fornminnesregistret för Vånga socken.

Tekniska uppgifter

Område	Olskeppetorp - Tolskepp - Vånga Stenstorp
Socken	Vånga
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	Intill RAÄ 75, 109 m fl
Ekonomiska kartans blad	095 08 (9F 0i Gösebo) 085 98 (8F 9i Tolskepp)
Koordinater	X6501345 - 6597455 Y1490555 - 1494190
Koordinatsystem	RT 90
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 1 och 2
Länsstyrelsens dnr	431-12977-05
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Länsstyrelsens beslut	Muntligt beslut 2005-10-19
ÖLM dnr	476/05
ÖLM projektnr	530358
Uppdragsgivare	Stadspartner AB
Kostnadsansvarig	Vattenfall Eldistribution AB
Projektledare	Erika Räf
Fältarbetstid	2005-10-06, 2005-10-21
Totalt undersöktes	9 km
Därav intensivt	50 löpm
Fynd	Nej
Foto	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Erika Räf
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2008:97 © Östergötlands länsmuseum

Östergötlands länsmuseum har utfört en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inför ombyggnation av elkabel inom området Olskeppetorp – Tolskepp – Vånga Stenstorp, Vånga socken, Norrköpings kommun.

Väster om Tolskepp skulle markkabeln dras omedelbart söder om RAÅ 75, en pestkyrkogård. Ett ca 50 m långt söschakt längs hela den aktuella sträckan grävdes. I schaktet framkom en sönderplöjd härdbotten. I övrigt påträffades inget av arkeologiskt intresse.